

ВСТУП

Сучасна людська цивілізація стикнулася з новітніми, ще донедавна незанимає і етично неоднозначними проблемами в галузі медицини, серед яких - штучне запліднення, генетичні маніпуляції, використання при лікуванні стовбурових клітин, аборти, евтаназія. У контексті динамічних цивілізаційно-культурних процесів, науково технічного поступу, сучасних біоетичних викликів людство знову постало перед важливими і актуальними запитаннями: хто така в своїй сутності людина, яка цінність і гідність її життя, яким є її місце, роль та значення у світі? Відповіді на ці питання можуть звучати в різній площині в залежності від поглядів на сучасну людину - віруючі або невіруючі ці люди. На загал, у сучасному світі головно існує два погляди на особу, її гідність та цінність життя: християнський і світський.

Християнські богослови, філософи, науковці орієнтуються на біблійне Одкровення щодо людини, згідно якого вона є особливим створінням Божим, наділеним гідністю образу і подоби Божої, життя якого є непорушною цінністю і святістю. Велич і цінність людини в такому баченні полягає в тому, що вона є духовною особою. Це хтось, а не щось, духовно-тілесна істота, життя якої реалізується в єдності з Богом, а не просто живий організм, сутність якого зводиться лише до біологічної категорії. Людське життя, в християнському сприйнятті, є великим даром Божим і найвищою цінністю від моменту зачаття і аж до природної смерті, тому цю цінність необхідно берегти та захищати.

Проте під впливом сучасних течій атеїзму, утилітаризму та лібералізму існують інші погляди на життя особи, далекі від християнського бачення. Згідно таких підходів про людину не говорить як про особу, а її життя сприймається фрагментарно і селективно. Не вважається воно даром Бога, а значить, не має жодної цінності саме в собі. Здебільшого людське життя розглядається як продукт, вартість якого залежить тільки від його якості. В такій перспективі забувається про гідність, яку з природи своєї посідає людина тому, що є особою, тим самим перевищуючи інших живих істот. Саме через такий редукаціоністський погляд на людину її гідність і життя часто наражені на зневагу, приниження і девальвацію.

Драмою сучасності є також те, що людина та її життя щораз більше піддаються небезпекам, серед яких є різного роду посягання на саме її існування. Парадоксально, але сучасні медичні технології, завдяки яким можна врятувати людське життя, часто стають нагодою, аби позбавити його іншої людини.

Найбільшою небезпекою для людського життя на ранніх етапах його існування є аборт, на що вказує сучасна статистика: щорічно у світі скоюється 50 мільйонів абортів, а в межах України їх кількість сягає близько 2 мільйони на рік. Проблема абарту безпосередньо стосується життя людини, пошанування її гідності та цінності, дотримання фундаментального права на життя. Тому не дивно, що ця проблема особливо гостро стоїть сьогодні у людському суспільстві і викликає шквал дискусій, протестів і боротьби.

Зважаючи на гостроту і актуальність цієї проблеми, ми обрали тему нашої праці спираючись на книгу сучасного відомого американського філософа і етика, доктора

Стефана Шварца «Моральна проблематика абортів». У цій книзі автор мав за мету донести сучасним читачам, чим насправді є аборт, а саме - навмисним вбивством невинної і ще ненародженої людської особи, ганебним злочином, який не може бути виправданим будь-якими раціями. Особливістю аргументації автора є те, що він розглядає проблематичне явище абортів з наукової, медичної і філософської точок зору не вдаючись до традиційних християнських джерел, таких як Святе Письмо, традиція Церкви чи вчення Святих Отців. Це зумовлено аудиторією, якій адресована його книга, - здебільшого людям позитивістського мислення й анерелігійного світогляду. Автор стоїть на позиції захисту людського життя від моменту зачаття людини і впродовж усього її внутрішньоутробного розвитку аж до природної смерті у старості, безкомпромісно захищаючи гідність людської особи. Саме книга С. Шварца становитиме для нас головне джерело нашої праці. Окрім цього, у дипломній роботі ми звертаємось до іншої допоміжної літератури богословського, філософського і психологічного характеру, яка стосується тематики абортів. Зокрема, це посібники і статті таких сучасних біоетиків, як о. І. Бойко, Ю. Мартинюк, Р. Лукас, як також і документи Церкви щодо проблеми абортів і захисту зачатого життя.

Під час написання дипломної роботи в галузі біоетики ми використовуватимемо аналітичний і порівняльний методи, які полягають у ретельному представленні думок і поглядів досліджуваного питання нашими авторами.

Дипломна робота складається з двох розділів. У першому розділі під назвою «Цінність людського життя на етапі пренатального розвитку» ми зосередимо увагу на особовій гідності ненародженої дитини та цінності її життя. Цю тематику ми розкриємо у чотирьох підпунктах. В першому висвітлимо поняття гідності людини, як воно стосується зачатої людини. Людська гідність – це об'єктивна категорія, яка виражає суть людського життя і прислугує людині від початку її існування.

У другому пункті вкажемо на те, що початком людського життя є момент зачаття, від якого людина проходить свій шлях розвитку і становлення. На цьому етапі її життя розвивається від одноклітинного організму до сформованого людського плоду, здатного існувати вже самостійно. Наступний пункт праці розкриватиме питання внутрішньо-утробного існування людини як особи. Оскільки прихильники абортів не визнають в зачатій людській істоті особи, тому, спираючись на думку С. Шварца, доводимо протилежне, а саме: буття особою належить до онтологічного порядку, а не функціонального. В останньому пункті першого розділу ми звертаємо увагу на те, що аборт не є правом жінки і «реалізацією» її свободи розпоряджатися власним тілом, а порушенням права на життя ненародженої ще дитини. Немовля не є власністю жінки, ані частиною її тіла, а окремою людською істотою, яка самостійно розвивається, хоча тимчасово і пов'язана з організмом власної матері.

У другому розділі праці «Зло абортів як заперечення гідності людського життя», який складається також із чотирьох пунктів, ми розглядаємо штучне переривання вагітності як моральне зло та його жахливі наслідки. У першому пункті висвітлюємо аборт як навмисне вбивство невинної особи, яка перебуває у фазі між заплідненням і народженням. У другому пункті аналізуємо аборт у випадках згальтування, інцесту і загроз життю чи здоров'ю жінки, який часто багато хто намагається виправдати. Третій пункт праці присвячений аналізу наслідкам абортів, який заторкує усі сфери жіночого буття. І останній пункт розділу порушує питання відповідальних за зло абортів, серед яких опиняється не тільки жінка, але також її чоловік, близькі та рідні, медперсонал і

суспільство.

ВИСНОВКИ

Ніколи не буде зайвим вести мову про красу, цінність і гідність людського життя. Подібно ж і не перестане бути таким болючим питанням про штучне переривання вагітності, цей другий, за висловом Святого папи Івана Павла II, голокост XXI ст.. Сьогодні глобалізація абортів становить світову небезпеку. Мати Тереза Калькутська завжди наголошувала, що головним руйнівником миру в сьогоднішньому світі є аборт. Її логіка безперечна: Якщо мати може вбити власну дитину, що ж тоді стримає тебе і мене, щоб не вбивати один одного?. Це ганебне явище, вбивство ще ненароджених дітей, з моральної точки зору однозначне зло і гріх, воно творить «культуру смерті», в якій зневажається дар материнства і батьківства, людська гідність і право дитини на життя. Вбивство людини – єдине найточніше визначення абортів і найбільша трагедія сучасної цивілізації. Зло потрібно називати по імені. І саме це ми відчитуємо у книзі С. Шварца. Його праця стала підґрунтям написання цієї дипломної роботи, в якій ми намагалися розкрити весь спектр дилеми абортів. Для зручності виконання поставленого завдання дипломну роботу поділено на два розділи.

В першому розділі ми розглянули погляди С. Шварца стосовно буття ненародженої дитини – її гідності як особи, моменту зачаття, початку життя та внутрішнього особового розвитку. Нам вдалося спростувати непоодинокі хибні сучасні погляди на дитину в материнському лоні як «агресора» або частину її тіла, що часто стає підставою наступного вбивства плоду. Використовуючи наукові аргументи С. Шварца, ми довели, що зачата в людському тілі істота є вже людиною на ранньому етапі свого формування, якій належить та ж сама гідність, що й дорослій людині, і яка довірена матері, щоб берегти та захищати її, а не вбивати.

Другий розділ роботи мав на меті показати зло абортів і жах тих абортативних технологій, які спрямовані саме на вбивство дитини. Доказом цього є фотографії розчленованого маленького людського тіла і записані реакції дитини на агресію під час абортів на моніторі УЗД. Далі ми проаналізували ті можливі драматичні обставини, які часто штовхають жінку на аборт і несправедливість її рішення помсти невинно зачатій дитині. Особливу увагу у роботі спрямовано на так званий постабортативний синдром і страждання жінки, які неминуче наступають внаслідок скоєного злочину дітовбивства. На завершення ми назвали і коло тих осіб, на яких лежить моральна відповідальність за вбивство через аборт та співпрацю у ділі зла.

Не вважаємо, що наша праця претендує на вичерпність у розкритті усіх поставлених питань, але сподіваємось, що вона послужить усім, хто віддано сьогодні стоїть на фронті захисту зачатого людського життя: священникам, лікарям, законодавцям, усім віруючим людям.